مکانیک سازهها و شارهها/ سال ۱۴۰۳/ دوره ۱۴/ شماره ۶/ صفحه ۱–۱۸

الجمن مندى ماخت وتوليدام

نشربه مكانيك سازه باوشاره با

DOI: 10.22044/jsfm.2025.15188.3903

بررسی عملکرد کمپرسور گریز از مرکز در سیکل تبرید تراکمی بخار با رویکرد انرژی

محمد دارابی' ، محمود مهرگان'* محمد حسن کیهانی'

^۱ کارشناس ارشد، مهندسی مکانیک - تبدیل انرژی، دانشکده مهندسی مکانیک، دانشگاه صنعتی شاهرود ^۲ استاد، مهندسی مکانیک - تبدیل انرژی، دانشکده مهندسی مکانیک، دانشگاه صنعتی شاهرود تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۱۰/۱۸ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۹/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۱۰/۱۸

چکیدہ

علی رغم مزایای چیلر های گریز از مرکز مانند ظرفیت بالا،بازده انرژی بالا، عملکرد پایدار این چیلرها کمتر مورد مطالعه قرار گرفته اند؛ از این رو این مطالعه به بررسی عملکرد چیلر های گریز از مرکز در شرایط مختلف می پردازد؛ هم چنین باتوجه به حساسیت کمپرسورهای گریز از مرکز به دبی جرمی عبوری، علاوه بر نگاه ترمودینامیکی به سیکل چیلر، کمپرسور گریز از مرکز آن نیز مورد مطلعه قرار گرفته است. مدل سازی ترمودینامیکی و عددی به ترتیب با استفاده از نرمافزارهای EES و CFX صورت گرفته است. نتایج مدل سازی در نشان داد با دبی جرمی و نسبت فشار یکسان، ضریب عملکرد سیکل با مبرده R134a در حالت دومرحله ای نسبت به تک مرحله ۸ درصد و برای مبرد R744 ، ۳۲ درصد بیشتر است. هم چنین بررسی مقدار فشار میانی در سیکل های دومرحله ای نشان داد بالاترین ضریب عملکرد در شرایط یکسان زمانی رخ می دهد که فشار میانی ۱/۲ برابر فشار اواپراتور باشد.با بررسی مبردهای مختلف مشخص شد R134a بالاترین ضریب عملکرد و R744 کم ترین ضریب عملکرد را دارد. تاثیر دبی جرمی سیکل بر عملکرد کمپرسور آن به نقاط مشان داد با درسی نشان داد با افزایش و کاهش ۵۰ درصدی طریب عملکرد را دارد. تاثیر دبی جرمی سیکل بر عملکرد کمپرسور به صورت عددی بررسی شده است؛

کلمات کلیدی: چیلرتراکمی گریز از مرکز؛کمپرسور دومرحله ای؛سیکل تبرید تراکمی بخار؛ سرج.

Performance analysis of a centrifugal compressor in a vapor compression refrigeration cycle with an energy-based approach

Mohammad Darabi¹, Mahmood Mehregan², Mohammad Hassan Kayhani ¹ MSc., Mech. Eng., Shahrood Univ. of Tech., Shahrood, Iran ² Prof., Mech. Eng., Shahrood Univ. of Tech., Shahrood, Iran

Abstract

Despite the advantages of centrifugal chillers, such as high capacity, high energy efficiency, and stable performance, these systems have been less studied. Therefore, this research investigates the performance of centrifugal chillers under various conditions. Considering the sensitivity of centrifugal compressors to the mass flow rate, this study examines not only the thermodynamic aspects of the chiller cycle but also the operation of the centrifugal compressor. Thermodynamic and numerical modeling were conducted using the EES and CFX software, respectively. The results from the EES modeling showed that under identical mass flow rates and pressure ratios, the coefficient of performance (COP) of the cycle with the R134a refrigerant in a two-stage configuration was 8% higher than that of a single-stage configuration, while for the R744 refrigerant, the COP increased by 23%. Additionally, the examination of intermediate pressure in two-stage cycles revealed that the highest COP under the same conditions occurs when the intermediate pressure is 1.7 times the evaporator pressure. The analysis of different refrigerants indicated that R134a had the highest COP, while R744 exhibited the lowest COP. The effect of cycle mass flow rate on compressor performance was numerically investigated; the results demonstrated that increasing or decreasing the chiller cooling capacity by 50% brings the compressor performance closer to the surge and choke points.

Keywords: Centrifugal Vapor Compression Chiller; Two-Stage Compressor; Vapor Compression Refrigeration Cycle; Surge.

*نویسنده مسئول؛ تلفن: ۲۳۳۲۳۰۰۲۴۰؛ فکس: ۲۳۳۲۳۰۰۲۵۸ آدرس پست الکترونیک: <u>mehregan@shahroodut.ac.ir</u>

۱– مقدمه

رخ دادن عصرهای یخی درگذشته و بلایای طبیعی امروزی مانند سیل، طوفان، خشکسالی در خشکی و اسیدیشدن و تغییر جریانهای اقیانوسی در آبها از جمله اثرات گرم شدن کره زمین به علت افزایش گازهای گلخانهای به خصوص ⁽CO2 میباشد[۱]. این حقایق حاکی از آن است که مقدار متعادلی از گازهای گلخانهای برای حیات انسان و دیگر موجودات در آبها و خشکی مورد نیاز است. روند افزایشی تولید CO2 و به آبها و خشکی مورد نیاز است. روند افزایشی تولید 2O2 و به نتیجهای جز نابودی و تغییرات اقلیمها را در بر ندارد؛ بنابراین اغلب پژوهشگران ناگزیرند تحقیقات و پژوهشهای خود را به اغلب پژوهشگران ناگزیرند تحقیقات و پژوهشهای خود را به سمت حوزههای انرژی سوقدهند و به دنبال راههایی در جهت کاهش مصرف سوختهای فسیلی و جایگزین کردن آنها با سوختهای پاک باشند.

از تولید برق تا سیستمهای تبرید، کمپر سورهای گریز از مرکز به عنوان یک قطعه از تجهیزات ضروری در سیستمها نقش اساسی و مهمیایفا میکنند؛ کمپرسورهای گریز از مرکز، ماشینهای جریان سیال برای فشردهسازی گازها براساس اصول دینامیکی هستند. پرههای پروانه با ایجاد گردش جریان مداوم، انرژی مکانیکی شفت را به آنتالپی یا همان انرژی جریان گاز تبدیل می کند. بنابراین مطابق با افزایش آنتالپی فشار، دما و سرعت گاز خروجی از پروانه افزایش می یابد. دیفیوزر حلقوی در پایین دست پروانه سرعت گاز را کاهش میدهد که در نتیجه آن افزایش فشـار و دما را بیشتر می شود؛ در واقع برخلاف کمپرسورهای جابه جایی مثبت که مبرد بین دو قطعه مکانیکی گیرافتاده و با نزدیک شدن این دوقطعه به هم گاز به صورت داغ و فشرده در می آید؛ در یک کمپرسور گریز از مرکز فشردن مبرد توسط جابجايى قطعات مكانيكي انجام نمى گيرد، بلكه مبرد وارد مرکز پروانه شده و با وارد شدن نیروی گریز از مرکز به آن در راستای شعاع پروانه شتاب می گیرد.

چیلرهای گریز از مرکز، اسکرو و پیستونی هرکدام ویژگی های خاص خود را دارند و در شرایط مختلف عملکرد متفاوتی از خود نشان میدهند. چیلرهای گریز از مرکز به دلیل استفاده از نیروی گریز از مرکز برای فشردهسازی، معمولاً برای

¹Carbon dioxide

ظرفیتهای بزرگتر از ۲۰۰ تن تبرید طراحی می شوند و در شرایط بار کامل کارایی بهتری دارند. این نوع چیلرها در ظرفیتهای بالا بسیار کارآمد هستند، اما در بارهای پایین ممکن است به مشکل سرج برخورد کنند که باعث کاهش کارایی می شود [۲].

از طرفی چیلرهای اسکرو معمولاً برای بارهای متوسط تا پایین مناسب هستند و در بازههای بار متغیر کارایی بهتری نسبت به چیلرهای گریز از مرکز دارند. یکی از مزایای اصلی آنها این است که در بارهای پایینتر از ۵۰ درصد، مشکلی همچون سرج نخواهند داشت. علاوه بر این، معمولاً قیمت پایینتری دارند، اما در ظرفیتهای بالاتر از ۲۰۰ تن محدودیت دارند؛چیلرهای پیستونی نیز به طور معمول در کاربردهای صنعتی یا برای ظرفیتهای کم مورد استفاده قرار می گیرند. آنها بسیار مقاوم بوده و در برابر تغییرات بار نیز عملکرد خوبی دارند، اما معمولاً به دلیل هزینههای نگهداری و مصرف انرژی بالا در مقایسه با دیگر انواع چیلرها، به ندرت برای پروژههای بزرگتر انتخاب می شوند [۳].

در طول دهههای گذشته روشهای تحقیق و توسعه در زمینه کمپرسورهای گریز از مرکز و سیستمهای تبرید دچار تحولات بسیاری شده است. ابزارهایی همچون دینامیک سیالات محاسباتی توانستهاند درک بهتری از جریان و پدیدههای فیزیکی ارائه دهند؛ در تحقیق حاضر برای پرهیز از دوباره کاری تلاش شده نگاهی جامع به تحقیقات گذشته صورت گیرد تا زمینه برای حصول نتایج بهتر و باارزش تر فراهم گردد. به طور مثال جونان و لیو [۴] در یک مطالعه بر روی یک چیلر ۹۰ تن مجهز به کمپرسور بدون روغن، نشان دادند که این نوع چیلر در مقایسه با چیلرهای پیستونی، بهرهوری انرژی را حدود ۴۰٪ افزایش داده و مصرف انرژی را به ۱/۵ کیلووات/تن کاهش داده است. همچنین کراورو و همکاران [۵] تحقیقاتی به صورت شبیهسازی در مورد شرایط عملکرد نزدیک به سرج در کمپرسورهای گریز از مرکز دومرحلهای انجام دادهاند با توجه به نتایج شبیهسازی عددی آنها، در شبیهسازی های مرحله ۱ و مرحله ۲ کمپرسور، بازده آیزنتروپیک بالاترین نتایج را در حالت بار ۷۵٪ ایجاد کرد که به ترتیب ۸۸/۱۹ ٪ و ۸۹/۰۶ ٪ می باشد. ژیلونگ و همکاران [۶] در پژوهش خود به بررسی توسعه یک چیلر اسکرو با ظرفیت متوسط با استفاده

از تکنولوژیهای فشردهسازی دو مرحلهای و تزریق بخار میانمرحلهای پرداخته اند. آنها نشان دادند که استفاده از این دو تکنولوژی موجب افزایش ضریب عملکرد به مقدار ۷/۱۷ می شود که پیشرفتی قابل توجه در عملکرد سیستم است.نتایج از آنها طریق شبیهسازیها و آزمایشها تأیید شدهاند.

یو و چان [۷] با کنترل دمای کندانسور و جریان آبسرد نحوه تاثیر آنها را برافزایش ضریبعملکردCOP چیلرهای گریز از مرکز هواخنک را بررسی کردند. آنها الگوریتمی برای تعیین تعداد و سرعت فنهای کندانسور ارائه دادند. مشخص کردند که با بهینهسازی دمای کندانسور و تغییر نرخ جریان آبسرد اواپراتور، بسته به بار و شرایط محیطی، میتوان انرژی الكتريكي مصرفي ساختمان را ١۶/٣ تا ٢١درصد كاهش داد. صلاحالدین [۸] معیارهایی برای مبرد ایدهآل در چیلرهای گریز از مرکز ارائه داد. با بررسی هایی که انجام داد، نشان داد R-245ca و E-245fa جايگزين هاي اميدوار كنندهاي براي R11 برای ظرفیتهای پایین هستند؛ R134a بهترین مبرد برای محدوده ظرفیت متوسط تا زیاد است. دیمی و فرحناک[۹]یک مدل بهینهسازی برای ضریبعملکرد سیستمهای تبرید در عمليات بارجزئي، براساس تعداد بهينه فنهاى كندانسور، توسعه دادند. نتایج آنها نشان داد که بار جزئی در جایی که COP بهینه شده به حداکثر مقدار خود میرسد؛ و از ۰/۶۸ تا ۰/۷۶ متغیراست و مشخص کردند که با بهینهسازی تعداد فنهای کندانسور می توان به میانگین ۵/۶ گیگاوات ساعت درسال صرفهجویی در انرژیالکتریکی و ۵/۱ تن در سال کاهش انتشار CO2 دست یافت. لیو و وانگ [۱۰] کاربرد چیلرها با یاتاقان مغناطیسی را در مراکزداده بررسی کردهاند. نتایج آنها نشان داد که میانگین COP چیلر یاتاقان مغناطیسی در شرایط بار مختلف ۸ تا ۱۰می باشد که بسیار بیشتر از چیلر گریز از مرکز قدیمی و چیلر اسکرول است، زمانی که نسبت توان موردنیاز کمتر از ۵۰ درصد است، نرخ صرفهجویی در انرژی چیلر یاتاقان مغناطیسی در مقایسه با چیلر گریز از مرکز سنتی و چیلر اسکرول تقریباً ۱۰ تا ۴۰ درصد است. دیوید و بلانکو [۱۱] به ارزیابی عملکرد یک کمپرسور گریز از مرکز با استفاده از دینامیک سیالات محاسباتی با هدف تأیید اندازه و ویژگیهای عملیاتی یک کمپرسور طراحی شده با رویکرد یک بعدی می پردازند. مطالعه آنها با هدف تعیین تأثیر تلفات و شرایطی مانند سرج و خفگی بر عملکرد کمپرسور انجام شده

است. گیوفر و کلونا [۱۲] تاثیراندازه مولکول های مبرد بر راندمان، محدوده عملياتي و رانش محوري ياتاقانها براي کمپرسورهای گریز از مرکز با سرعت بالا و بدون روغن را مورد بررسی قراردادند. نتایج نشان میدهد که کمپرسورهایی که با سیالات ساخته شده توسط مولکولهای سنگین و پیچیده کار می کنند، در مقایسه با مولکول های سادهتر، بازده کمتری را ارائه می کنند. نوروف و همکاران [۱۳] اشاره می کنند که بهینهسازی با استفاده از تکنیکهای CFD بخشی حیاتی در طراحی توربوماشینها است. در بررسی آنها، پارامترهای مدل محاسباتی زیر درنظر گرفتهشد. موقعیت شرایط مرزی ورودی و خروجی، نوع توپولوژی مش،اندازه مش و پارامتر y+ ؛ نتایج آنها نشان میدهد که انتخاب پارامترهای بهینه منجر به کاهش قابل توجهی در مدت زمان محاسبه میشود. رویتا و سارستی [۱۴] در مورد بهینهسازی فرآیند تبرید با کمپرسور گریز از مرکز دومرحلهای واینترکولر فلاش تحقیق کردهاند.در مدل آنها عملکرد کمپرسور گریز از مرکز براساس اثر عدد رینولدز، زبری سطح و فاصله نوک نیز درنظر گرفته می شود. خواص ترموديناميكي و انتقال جرم با يك مدل گازواقعي مدلسازی میشوند. دماهای تراکم و تبخیر، دمای بعد از اینتر کولر فلاش و قدرت خنک کننده به عنوان مقادیر ثابت در فرآیند انتخاب کردهاند. هدف آنها از این پژوهش به دست آوردن حداکثر ضریبعملکرد (COP) است

باتوجه به تحقیقات انجام شده تاکنون، ضرورت بررسی جامعتر متغیرهای تأثیر گذار بر ضریب عملکرد چیلرهای گریز از مرکز با رویکرد نگاه به عملکرد کمپرسور گریز از مرکز احساس میشود. از اینرو در این پژوهش تلاش میشود علاوه بر بررسی تأثیر متغیرهای اصلی بر ضریبعملکرد چیلر، بهترین ضریبعملکرد چیلر بدون رخدادن پدیدههایی مانندgurge و فریبعملکرد چیلر بدون رخدادن پدیدههایی مانندgurge و سیکل چیلر، بهصورت ترمودینامیکی و با فرضیات ساده کننده مورت گرفته است؛ همچنین به تاثیر متغیرهای سیکل بر بناست دراین پژوهش به بررسی مواردی همچون تاثیر نسبت فشار بر ضریب عملکرد چیلر گریز از مرکز، تاثیر دبی بر عملکرد کمپرسور گریز از مرکز در چیلر گریز از مرکز، تاثیر دبی بر عملکرد در سیکل دو مرحله ای بر ضریب عملکرد سیکل دو مرحلهای، بررسی مبردهای مختلف در سیکل های تک مرحلهای و

دومرحلهای، بررسی عدد ماخ در پروانه در دبی های جرمی مختلف پرداخته شود.

۲- مدلسازی

در این قسمت عملکرد چیلر گریز از مرکز یکمرحلهای و دومرحلهای و کمپرسور گریز از مرکز آن مورد بررسی قرار می گیرد؛ ابتدا فرضیاتی که موردنیاز است تشریح میشود؛ این بخش شامل دو بخش مهم مدلسازی سیکل چیلر گریز از مرکز در نرمافزار ^۲EES و شبیهسازی کمپرسور گریز از مرکز در نرم افزار ۲FX^۲ میباشد.

۲-۱-مشخصات چیلر مورد مطالعه

به منظور بررسی تاثیر پارامترهای مختلف بر عملکرد چیلرمدل سازی را برای یک چیلر با مشخصات واقعی صورت گرفته است. چیلر مورد نظر ساخت شرکت LG با مشخصات زیر میباشد.

جدول ۱-مشخصات چیلر گریز از مرکز مورد مطالعه در این یژوهش [۱۵]

LG company	شرکت سازنده		
RCWFHG1	مدل دستگاه		
Y081	ظرفیتتبرید (kW)		
1174/9	توان مصرفی (kW)		
•/۵۴۶	بازده دستگاه		
17/7 °C	دمای آب ورودی		
۶/۲ °C	دمای آب خروجی	.*1.1.1	
TTV L/S	دبی آب خنکشونده	اواپرالور دستگاه	
79/4 °C	دمای ورودی آب		
۳۵/۵ °C	دمای خروجی آب	كندانسور	
۳۷۳ L/S	دبی آب خنککنندہ	دستگاه	
R134a	نوع مبرد دستگاه		

طبق استاندارد ASHARE 90.1 برای چیلرهای آبی^۳ دمای کندانسور معمولاً ۳ تا ۵ درجه سانتیگراد بالاتر از دمای آب ورودی به برج خنک کننده تنظیم می شود. مطابق با کاتالوگ شرکت LG و استاندارد ASHARE90.1 آب ورودی به برج

¹ Engineering Equations Solver

² computational fluid dynamics (CFD) software tool

خنککن ۳۵/۵ درجه سلسیوس میباشد؛ بنابراین دمای کندانسور را ۴۰ درجه سلسیوس درنظر گرفته میشود. همچنین طبق این استاندارد دمای اواپراتور در بازه ۱ تا ۷ درجه سلسیوس میباشد که مقدار ۴ درجه سلسیوس را درنظر میگیریم. شماتیک چیلر و برج خنککن و هواساز^۴ درحالت تکمرحلهای و دومرحلهای به صورت زیر است.

³ Water-cooled Chillers

⁴ Air conditioner

۲-۲-معادلات حاکم

سیکل تبرید تراکمی بخار از چهار فرآیند تشکیل میشود : ۱-جذب حرارت در فشار ثابت و تبخیر مبرد در اواپراتور ۲- تراکم مبرد تبخیرشده بهصورت آیزنتروپیک در کمپرسور ۳-دفعحرارت در فشار ثابت و تقطیر در کندانسور ۴-انبساط (اختناق) در شیرانبساط در سیکل تبرید تراکمی اثر تبرید بهصورت زیر تعریف میشود :

مقدار حرارتی که واحدجرم مبرد از فضای سردشونده جذب میکند که در سیکلهای تبرید برابر اختالف آنتالپی مبرد در خروجی و ورودی اواپراتور میباشد.

$$q_e = q_L = h_i - h_o \tag{1}$$

در کنار اثرتبرید در سیکلهای تبرید ظرفیتتبرید نیز تعریف می شود؛ ظرفیت تبرید شدت جذب حرارت از فضای سردشونده می باشد؛ و معمولا بر حسب کیلووات بیان می شود و معادل با حاصل ضرب نرخ جرمی مبرد و اثر تبرید می باشد.

$$Q_e = \dot{m} \, q_e \tag{(1)}$$

در روابط فوق دبی جرمی m برحسب کیلوگرم بر ثانیه و q_e بر حسب کیلوژول بر ثانیه برحسب کیلوژول بر ثانیه میباشد. در ادامه روابط مربوط به هر جزء سیستم بررسی شده است.

اواپراتور :

آب برگشتی از کویلهای هواساز با جذب حرارت از محیط خنکشونده دارای دمای بالاتری از مبرد در اوپراتور هستند؛ بنابراین با دادن گرما به مبرد سرد شده و مجددا به کویلهای هواساز فرستاده می شود. مقدار حرارتی که از دست می دهد از رابطه زیر بدست می آید

$$Q_{We} = \dot{m}_{we} \ C_p \ (T_{we \ in} - T_{we \ out}) \tag{(7)}$$

در رابطه فوق C_p ظرفیت گرمایی ویژه آب در فشار ثابت میباشد. باتوجه به بینهایت بودن توان مبدلهای حرارتی در اواپراتور و کندانسور مقدار گرمایی که آب خنک شونده از دست می دهد برابر است با مقدار گرمایی که مبرد در اواپراتور دریافت می کند.

$$w_{comp} = -\int v dp = \int dh = h_{out} - h_{in} \qquad (\mathfrak{f})$$

مطابق با قانون اول ترمودینامیک و با فرض عدم اتلاف حرارت تمامی کار مصرفی کمپرسور صرف افزایش آنتالپی مبرد میشود.

$$Q - W = \Delta h + \Delta K e + \Delta P e + \Delta E_{mass}$$

$$\Rightarrow - W = \Delta h \qquad (\Delta)$$

از اختلاف پتانسیل و تغییرات انرژی جنبشی درون سیکل صرفنظر شده است. بنابراین کار کمپرسور برابر است با تغییرات آنتالپی مبرد در طی فرآیند تراکم. کمپرسور به تنهایی یک سیستم باز را تشکیل میدهد اما بنا به پایا بودن شرایط و قانون پیوستگی مقدار تغییرات انرژی به واسطه انتقال جرم صفر میباشد.

با اعمال موازنه آنتروپی برای حجم کنترل کمپرسور داریم :

$$s_{in} - s_{out} + s_{gen} = \Delta s_{system} \Rightarrow s_{in}$$
 (۶)
 s_{out}

تراکم بهصورت آیزنتروپیک صورت می گیرد. بنابراین تغییرات آنتروپی سیستم صفر است. انتقال حرارت و برگشتناپذیری حین فرآیند تراکم وجود ندارد؛ بنابراین آنتروپی تولید یا منتقل نمی شود. موارد ذکر شده نشان می دهد آنتروپی مبرد در ورودی و خروجی برابر است.

كندانسور

آب خنک کن وارد لولههای مبدل حرارتی در کندانسور می گردد و با گرفتن گرما از مبرد سبب تقطیر آن می شود. سپس آب گرم به برج خنک ارسال می شود و با تبخیر جزئی مقداری از آن خنک می شود؛ آب خنک شده دوباره به کندانسور فرستاده شده و این گونه سیکل آب خنک کن شکل می گیرد. مقدار گرمای جذب شده در کندانسور به صورت زیر محاسبه می شود.

$$Q_{Wc} = \dot{m}_{wc} \ C_p \ (T_{wc \ out} - T_{wc \ in}) \tag{Y}$$

شيرانبساط

مبرد پس از تقطیر در کندانسور دارای فشار بالایی میباشد؛ برای تبخیر دوباره مبرد در اواپراتور باید فشار مبرد تا فشار

¹ Isentropic Efficiency

اواپراتور کاهش یابد بنابراین مبرد بهصورت آدیاباتیک از شیرانبساط عبور میکند و تا فشار اواپراتور کاهش مییابد و فشار مبرد درحالت دومرحلهای تا فشارمیانی کاهش مییابد و پس از تفکیک مایع و گاز، قسمت مایع به شیرانبساط دوم فرستاده میشود.در طی فرآیند اختناق در شیرانبساط آنتالپی ورودی و خروجی ثابت میماند اما آنتروپی مبرد افزایش مییابد زیرا فرآیند اختناق پروسهای برگشتناپذیر میباشد. خواص مستقل قبل از شیرانبساط کیفیت و فشار و پس از آن آنتالپی و فشار میباشد.

$$\begin{array}{l} Q-W=\Delta h+\Delta K e+\Delta P e\\ \Rightarrow\Delta h=0 \ \Rightarrow \ h_{in}=h_{out} \end{array} \tag{A}$$

محفظه اختلاط

فشار در این نقطه از سیکل فشارمیانی است. در این قسمت با استفاده از کیفیت مقدار دبی مبردگازی که به مرحله دوم تراکم اضافه میشود مشخص میگردد

$$\dot{m}_{gas} = x \, \dot{m}_{in} \quad and \dot{m}_{liquid} = \dot{m}_{in}(1-x)$$
 (9)

ضريبعملكرد

ضریبعملکرد سیکل تبرید (COP) معیاری از بازده یا کارایی بوده و در سیکل تبرید به صورت نسبت حرارت جذب شده از فضای سردشونده به کار کمپر سور بیان می شود. اگر هدف سیکل تبرید، گرمایش باشد مانند پمپ حرارتی، ضریب عملکرد به صورت نسبت انتقال حرارت دفع شده در کندانسور به کار ورودی کمپر سور تعریف می شود.

$$COP_{R} = \frac{Q_{L}}{W_{comp}}$$

$$COP_{HP} = \frac{Q_{H}}{W_{comp}}$$
(1.)

بازده آيزنتروپيک

بازده آیزنتروپیک^۱ یکی از معیارهای مهم در تحلیل ترمودینامیکی عملکرد ماشینهای حرارتی مانند کمپرسورها،

توربینها و نازلها است. این بازده نشاندهنده نسبت عملکرد واقعی دستگاه به عملکرد ایدهآل در یک فرآیند آیزنتروپیک است.

$$\eta_{isn} = \frac{h_{2s} - h_1}{h_2 - h_1} \tag{11}$$

در رابطه (۱۱)، صورت و مخرج کسر به ترتیب اختلاف انتالپی آیزنتروپیک و واقعی درخروجی و ورودی کمپرسور می باشد.

۲–۳–مدلسازی عددی

برای تحلیل عددی از نرمافزار Ansys و ماژول های آن مانند CFX و BladeGen ،Turbo grid،Vista CCD استفاده شده است. شرایط مرزی مربوط به کمپرسور در نرم افزار Vista CCD وارد میشود؛ این نرمافزار با استفاده از تئوری طراحی یکبعدی و داده های تجربی نتایج عملکرد کمپرسور نقشههای عملکرد کمپرسور را بدست میآید. در ادامه پروانه نقشههای عملکرد کمپرسور را بدست میآید. در ادامه پروانه طراحیشده توسط CDD ایه نرمافزار bladeGen منتقل میشود تا هندسه لازم برای شبیهسازی عددی را ایجاد کند. میشود تا هندسه در نرمافزار TurboGrid شبکهبندی میشود. پروانه شبکهبندی شده در نرمافزار CFX مورد ارزیابی عددی قرار گرفته و اطلاعات حاصل از آن در بخش CFD Post مشاهده

جدول۲- اطلاعات ورودی به نرمافزار Vist CCD برای

عله دوم تراکم	مرحلهاول ومرح	
۱/۲۱۵	نسبت فشار	
γ۵··RPM	دور پروانه	_ ب
۴۰/۰۳Kg/s	دبی جرمی مبرد	 حا
(Real gas) R134a	نوع مبرد	ۍ
۲۷۷/۱۵کلوین	دما	_
١/۵٩	نسبت فشار	
Y۵··RPM	دور پروانه	وم
۵۰/۴۱Kg/s	دبی جرمی مبرد	د
(Real gas) R134a	نوع مبرد	ď
۲۹۵/۴۲ کلوین	دما	_

شکل۵- مدل هندسی ایجاد شده در نرمافزار BladeGen

شبکهبندی پروانه در نرمافزار TurboGrid

پس از ایجاد هندسه در نرمافزار BladeGen به محیط TurboGrid جهت انجام شبکهبندی منتقل می. برای تغییر تعداد گرههای شبکه از گزینه size factor استفاده میکنیم؛ مقدار آن را باتوجه به بررسی استقلال مش، ۱/۶ وارد میکنیم.

شکل۶- پروانه شبکهبندی شده در محیط Turbogridتمای کلی شبکه پروانه

شکل۷- پروانه شبکهبندی شده در محیط Turbogrid ، نمای جزئی از دو پره پروانه

شبكەبندى

جدول۳- تاثیر تغییر نسبت فشار پروانه با افزایش تعداد گره های شبکه جا

	ساقى سېغو مل	
تعداد گرہ	نسبت فشار	درصد خطا (./)
۵۵۰۰۰	۱/۲۴۵	•/\Y
۱۰۵۰۰۰	1/442	٠ /٣٣
۱۲۰۰۰	۱/۷۳۸	٠/۴
۲۷۳۰۰۰	١/٣٣١	٠/۴۵
4	1/4222	۰/۴۵۲
۵۶۳۰۰۰	1/7222	۰/۰۵۸
Υλ	1/7771	۰/۰۰۸۵

در یک شرایط ثابت با شرایطمرزی معین، مدلهای به کارگرفتهشده یکسان، مقدار size factor را در TurboGrid تغییر میدهیم؛ با افزایش این پارامتر تعداد گره و شبکه افزایش مییابد؛ پس از هربار شبکهبندی مسئله را حل میکنیم و نسبت فشار پروانه را با حالت قبل مقایسه میکنیم. مقدار اختلاف بین هر دومرحله متوالی کمتر از ۵/۰ درصد است که قابل اغماض است؛ اما بهمنظور دستیابی به بهترین شبکه از نمودار بدست آمده استفاده میکنیم. نمودار بالا نشان میدهد پس از ۴۰۰ هزار گره تغییرات نسبت فشار بسیار کاهشیافته و می توان به نتایج اتکاء کرد. بنابراین بهمنظور افزایش دقت در نتایج و کاهش هزینه محاسبات size factor را ۶/۰، معادل با

تنظیمات حل در نرمافزار CFX

پس از انجام مراحل بالا با استفاده از نرمافزار CFX مدلها و شرایطمرزی لازم را تنظیم میکنیم؛ مقادیر و مدلهای انتخاب شده در جدول زیر گردآوری شده است.

جدول۴- پارامترهای ورودی به نرمافزار CFX		
Analysis type	Steady state	
Reference pressure(atm)		
Heat transfer model	Total Energy	
Turbolance model	Shear stress transport	
Inlet boundary condition	Mass flow inlet	
outlet boundary condition	P-static outlet	
Interface	periodic	
Residual target	•/••••)	

شکل۹- نمای ناحیه محاسباتی شامل ورودی ، خروجی ، پره و دیوارهها با شرطمرزی periodic در محیط CFX

شکل۱۰ – ابعاد پروانه کمپرسور مطابق با مقادیر ورودی (شرایط طراحی) به نرمافزار Vista CCD

همانطور که قبل تر هم اشاره شد؛ برای طراحی پروانه کمپرسور از نرم افزار Vista CCD استفاده شده است؛ از اینرو با وارد کردن مقادیر پارامترهای دبی، نوع مبرد، نسبت فشار، دور

پروانه و سایر پارامترها، نرمافزار با استفاده از تئوری یکبعدی ابعاد پروانه و مطابق با آن ناحیه حل را به صورت شکل ۱۰ خروجی میدهد.

T-نتایج تحلیل ترمودینامیک در EES

در حین بهر مبرداری از سیستم چیلر دو حالت ممکن است برای فضای سردشونده ایجاد گردد، حالت اول نیاز به ظرفیت سرمایش بیشتر برای ثابت نگه داشتن دما که با افزایش دبی مبرد در اواپراتور رفع می گردد؛ و یا نیاز به فضای سردشونده با دمای پایین تر باشد که با کاهش فشار اواپراتور می توان به آن دست یافت. در هر دوحالت ذکر شده سایر پارامترها نیز دچار تغییرات می شود که یکی از اهداف پژوهش بررسی همین تنییرات ثانویه در سایر پارامترهاست.

علاوهبر تغییرات ظرفیت سرمایش و یا کاهش دما فضای سردشونده، افزایش دمای محیط بیرون یعنی دمای هوا مرتبط با برجهای خنک کن سیستم چیلر را ملزم به افزایش فشار خروجی از کمپرسور برای ایجاد اختلاف دمای موردنیاز می کند و سبب تغییرات در سایر پارامترها می گردد.

۳-۱-اعتبارسنجی نتایج تحلیل ترمودینامیک

به منظور بررسی صحت نتایج حاصل از تحلیل ترمودینامیکی در نرمافزار EES، سیکل تبرید تراکمی با کمپرسور گریز از مرکز را در حالتهای یک مرحلهای و دومرحلهای در نرمافزار Matlab با استفاده از خواص سیال مربوط به نرمافزار Refprop مدل میکنیم. برای اعتبارسنجی، ضریبعملکرد سیکل را درمقابل نسبتفشار بررسی میکنیم.

¹ An overview of chlorine-free refrigerants for centrifugal chillers

اعتبارسنجی با استفاده از نتایج پژوهشهای دیگر برنامه نوشته شده در نرمافزار EES را با استفاده . از مقاله با عنوان (مروری بر مبردهای بدون کلر برای چیلرهای گریز از مرکز)^۱ نوشته صلاحالدین [۷] اعتبارسنجی میکنیم .

كى	ودينامي	حل ترم	نجی روش	4–اعتبارس	جدول
R245fa	R12	R114	R234fa	R134a	مبرد
		۶/۵۰	۶/۳۸	۶/۴۰	ضريب
en.	۶/۷۰ ۶/۵۳				عملكرد
///					پژوهش
					حاضر
					ضريب
6/69 VI.6	SINT	6/4F	C/AV	عملكرد	
/// (7/71 4/•7	7/61	7/11	77.00	نتايج
				صلاحالدين	
./\¥	V/A //SC	. /**	•/87	٨/١٧	درصد خطا
•/11 •//6	τ/ω	-///			(/.)

۲-۲-نمودار های تاثیر تغییرات در پارامترها

شکل ۱۲- تغییرات ضریبعملکرد با افزایش نسبت تراکم در سیکل یک مرحلهای و دومرحلهای

شکل ١٣- تغييرات ضريبعملکرد با افزايش -

بازده آیزنتروپیک در سیکل یک مرحلهای و دومرحلهای

شکل۱۵– تاثیر فشارمیانی بر حجم مخصوص مبرد در ورودی مرحله دوم کمپرسور

مطابق با شکل ۱۲ با افزایش نسبت فشار ضریب عملکرد سیکل کاهش می یابد؛ با افزایش نسبت فشار کار مورد نیاز برای تراکم

بیشتر می شود و با توجه به رابطه ۱۰ با افزایش کارمصرفی کمپرسور ضریب عملکرد کاهش می یابد. شکل ۱۳ تغییرات ضریب عملکرد با افزایش بازده آیزنتروپیک را نشان میدهد؛ با افزایش بازده آیزنتروپیک کار مصرفی واقعی کمپرسور به کار مصرفی ایده آل نزدیک میشود و با کمتر شدن آن ضریب عملکرد افزایش یافتهاست. شکل ۱۴ نشان میدهد که فشار محفظه اختلاط یک مقدار بهینه را شامل میشود و نمیتوان با میانگین گیری بین فشار اواپراتور و کندانسور به آن دست یافت. شکل۱۵ مقدار حجم مخصوص مبرد در ورودی این مقدار کاهش مییابد که باعث کم شدن کارمصرفی در مرحله دوم میشود اما نسبت فشار و کارمصرفی در مرحله اول به طور چشم گیری افزایش مییابد. در شکل ۱۶ مشاهده میشود با کاهش بازده آیزنتروپیک، آنتروپی هنگام تراکم افزایش مییابد.

جدول۵- عملکرد سیکلهای یک مرحلهای و دومرحلهای

چیلر با مبردهای مختلف		
مبرد	COP _R Two stage	COP _R Single stage
R134a	۷/۷۵۴	٧/١٨
R744	۵/۵۸	۶/۲۴۸
R717	8/918	۶/۶۳
R410a	<u> </u>	۵/۸۷
R404a	۶/۳۵۲	۵/۵۹
R32	۶/۵۸۳	۶/۱۱
R290	۶/۷۸۶	۶/۱۹
R600a	۶/۹۹۳	۶/۴۳
R1234yf	۶/۷۲۱	۶/۰۱

شکل ۱۶- دیاگرام T-s سیکل دومرحلهای با بازده آیزنتروپیک متفاوت

شکل ۱۷– دیاگرام T-s سیکل دومرحلهای با بازده آیزنتروپیک یک و نسبت فشار متفاوت

شکل ۱۸– دیاگرام T-s سیکلهای یک مرحلهای و دومرحلهای

در شکل ۱۷ با افزایش نسبت فشار سطح زیرین مربوط به اواپراتور کاهش و دبی مبرد افزایش مییابد؛ همچنین کیفیت محفظه اختلاط نیز افزایش پیدا میکند و سبب افزایش دبی مبرد گاز خروجی از آن میشود و همچنین در شکل ۱۸ میتوان مشاهده کرد که ظرفیت سرمایش یعنی سطح زیرین

خط مربوط به اواپراتور در سیکلهای دومرحلهای بیشتر است؛ از طرفی در نمودار T-s سطح داخلی نشاندهنده کارمصرفی کمپرسور میباشد؛ اگر درمقدار ظرفیت سرمایش برابر دو سیکل تک و دومرحلهای را مقایسه کنیم؛ درحالت دومرحلهای این سطح کوچک تر است.

۴-نتایج تحلیل عددی نقشه های عملکرد پروانه های کمپرسور

شکل ۱۹– نقشههای عملکرد پروانه اول (نمودار بالا) ودوم (نمودار پایین)، نسبتفشار به دبی در دورهای متفاوت

جرمی عبوری از کمپرسور که در پروانه اول و دوم به ترتیب ۴۰ و ۵۰ کیلوگرم بر ثانیه میباشد؛ با افزایش و کاهش ۵۰ درصدی مواجه میشود و نمودار های بالا مربوط به سرعت دورانی ۷۵۰۰ دور بر دقیقه که سرعت دورانی طراحی می باشد بنشان می دهد با این تغییرات پروانه کمپرسور به شرایط hoke و Surge نزدیک می شود . دبی مبرد در پروانههارا ۵۰ درصد افزایش و کاهش میدهیم؛ تاثیر این تغییرات را بر خطوط جریان درون پروانه و عدد ماخ در پروانه بررسی می کنیم در کمپرسورهای گریز از مرکز، ناحیههای Choke و Surge به عنوان دو حالت غیرعادی و نامطلوب عملکرد کمپرسور شناخته میشوند که در نقشههای عملکرد بالا نمایش داده شده است. Surgeحالتی است که در آن جریان کمپرسور کاهش بافته، به طوری که کمپرسور نمیتواند به درستی کار کند و جریان برگشتی به وجود میآید. در نقشههای عملکرد، Surge به عنوان مرز حداقلی جریان یا دبی مشخص میشود. noke میرسور به حداکثر میرسد. و سرعت جریان در بخشهای مختلف کمپرسور به سرعت صوت (ماخ ۱) نزدیک میشود. در این مطالعه دبی

-نتايج مربوط به پروانه مرحله اول

شکل۲۰- نمای blade to blade مربوط به مقادیر عدد ماخ در پروانه اول ، تصویر a دبی ۴۰ کیلوگرم بر ثانیه ، تصویر b دبی کیلوگرم بر ثانیه و تصویر c دبی ۶۰ کیلوگرم بر ثانیه

مستعد ایجاد choke میگردد.

در تصاویر بالا مشاهده میشود با افزایش دبی جرمی، مقادیر عددماخ در نزدیکی پره پروانه به عدد یک نزدیکشده و شرایط

شکل۲۱–تصاویر مربوط به کانتورهای فشار و خطوطجریان پروانه اول ، Bوd دبی۴۰ کیلوگرم بر ثانیه ، cوd دبی۲۰ کیلوگرم بر ثانیه ، ef دبی ۶۰ کیلوگرم بر ثانیه

در شرایط طراحی که دبیجرمی ۴۰ کیلوگرم برثانیه میباشد، خطوطجریان یکنواخت و دارای نظم میباشند. اما با کاهش جریان گردابههایی در پشت پره ایجاد میشود که سبب اختلال در عملکرد پروانه میشود در تصویر a کاهش فشار به علت افزایش سرعت روی نوک حمله پره پروانه مشهود است. افزایش سرعت در شکل های f و b در خطوطجریان با رنگ قرمزمشخص است.

نتايج مربوط به پروانه مرحله دوم

blade to سکل ۲۲- تصاویر مربوط به کانتورهای عدد ماخ در پروانه ی دوم سمت راست نمای meridional و سمت چپ نمای blade to وا دبی ۶۰ کیلوگرم بر ثانیه ، blade, a وا دبی ۲۰ کیلوگرم بر ثانیه ، عوا دبی ۶۰ کیلوگرم بر ثانیه

همانند پروانه مرحله اول، افزایش دبیجرمی در پروانه منجر به افزایش عددماخ در نزدیکی پره پروانه و گذرگاه میانی بین دو پره میشود.

۵-بحث و نتیجهگیری

در این مطالعه به منظور بررسی عملکرد چیلرهای تراکمی گریز از مرکز، سیکل این چیلر در حالت تک و دومرحله ای با شرایط سیکل تبرید تراکمی ایده آل مدلسازی و با یک دیگر مقایسه شد. به منظور بررسی دقیقتر شرایط عملکردی چیلر و کمپرسور آن یک دستگاه چیلر واقعی با ظرفیت مشخص در نظر گرفته شد؛ با افزایش و کاهش ظرفیت سیستم تاثیر آن بر عملکرد کمپرسور و ضریب عملکرد چیلر بررسی گردید. تحلیل ترمودینامیکی در این مطالعه توسط نرمافزار EES و تحلیل عددی آن در نرمافزار CFX صورت گرفت. نتایج این مطالعه

نشان داد با افزایش نسبت فشار از ۲ تا ۶ ضریبعملکرد (COP_R) در سیکل تکمرحلهای از ۱۱/۸۳ تا ۳/۳کاهش و در سیکل دومرحله از ۱۲/۳۵ تا ۳/۹۳ کاهش مییابد؛ و با افزایش فشارمیانی از مقادیر نزدیک به فشار اواپراتور یعنی ۴۵۰ کیلوپاسکال تا مقادیر نزدیک به فشار کندانسور در شرایط طراحی یعنی ۲۰۰ کیلوپاسکال در سیکل دومرحلهای ضریبعملکرد ابتدا افزایش و سپس کاهش مییابد و مقدار بهینه و حداکثر آن در فشارمیانی ۵۷۶/۷ کیلوپاسکال و به مقدار ۷/۷۷ میباشد. با افزایش فشارمیانی مقدار مبرد خارج شده از محفظه اختلاط به صورت گازی از ۱۰/۳۸ کیلوگرم مشاهده شد که ضریبعملکرد نسبت به بازدهآیزنتروپیک بسیار مشاهده شد که ضریبعملکرد نسبت به بازدهآیزنتروپیک بسیار حساس است؛ به طور مثال با کاهش این متغیر از ۱ تا ۶/۰

- [1] Teresa Sani , Fiorella Prada , Giulia Radi,(2024), " Ocean warming and acidification detrimentally affect coral tissue regeneration at a Mediterranean CO2 vent", Science of The Total Environment Volume 906, January 2024, 167789.
- [2] Chang Zhen, (2022), "Centrifugal Chiller vs Screw Chiller (Chiller Selection Guide)", aircondlounge, 26 March 2024.
- [3] gesonchiller, "Advantages and Disadvantages of Screw Type Chiller and Centrifugal Chiller", 2010-2021 GESON REFRIGERATION EQUIPMENT CO.
- [4] Junnan Song, Guangbin Liu,(2022), "Simulation on performance and regulation strategy of centrifugal refrigeration compressor with gas bearings in water chiller", Applied Thermal Engineering Volume 236, Part B, 5 January 2024, 121650.
- [5] Kuo-ShuHung,Wei-ChungHsiao,(2022), " 150USRT Class R-513A Refrigerant Two-Stage Centrifugal Compressor Design Point and Separation Point Flow Field Simulation Analysis", January 2023Processes 11(1):253.
- [6] Zhiping Zhang, Hongye Qiu,(2022), "Development of Ultra-High-Efficiency Medium-Capacity Chillers with Two-Stage Compression and Interstage Vapor Injection Technologies", December 2022Energies 15(24):9562.
- [7] F.W. Yu, K.T. Chan,(2008), "Improved energy performance of air cooled centrifugal chillers with variable chilled water flow", Energy Conversion and Management 49 (2008) 1595–1611.
- [8] SELAHATTIN GOKTUN,(1995), "AN OVERVIEW OF CHLORINE-FREE REFRIGERANTS FOR CENTRIFUGAL CHILLERS ", Energy Vol. 20, No. 9, pp. 937-940, 1995.
- [9] Mahdi Deymi, Mehdi Farahnak,(2019), "Energy Saving and Environmental Impact of Optimizing the Number of Condenser Fans in Centrifugal Chillers under Partial Load Operation", Int. J. Refrigeration (2019).
- [10] Weihua Lyu, Zhichao Wang,(2022), "Energy efficiency and economic analysis of utilizing magnetic bearing chillers for the cooling of data centers", J. Building Engineering Volume 48, 1 May 2022, 103920.
- [11] David F, Juliana, (2023), "Performance prediction of a centrifugal compressor for a cogeneration microturbine", Int. J. Thermofluids 17 100272.
- [12] Andrea Giuffre, Piero Colonna,(2022), "The Effect of Size and Working Fluid on the Multi-Objective Design of High-Speed Centrifugal Compressors", Int. J. Refrigeration 143 (2022) 43– 56.

ضریبعملکرد سیکل دومرحله ای برای مبرد R134a ، ۸ درصد بیشتر است و برای مبرد R744 ، ۲۳ درصد.

با بررسی عملکرد کمپرسور مشاهده شد که بازده آیزنتروپیک کمپرسور در ظرفیت سرمایش های مختلف ثابت نمی ماند و با افزایش دبی جرمی مبرد در سیکل بازده کمپرسور کاهش می یابد و ثابت نیست. به طور مثال با افزایش ۵۰ درصدی دبی جرمی بازده آیزنتروپیک کمپرسور ۵ درصد کاهش می یابد. در سیکل های تبرید مجهز به کمپرسور گریز از مرکز تغییرات دبی جرمی مبرد بسیار حائز اهمیت است؛ زیرا می تواند کمپرسور را از ناحیه عملکرد مناسب خارج کند و کمپرسور دچار پدیده هایی همچون choke ، surge گردد. در این مطالعه با افزایش تغییرات دبی جرمی به میزان ۵۰ درصد تغییرات در عددماخ نواحی مختلف پروانه بررسی شد.

	۶-فهرست علائم
COP	ضريبعملكرد
Т	دما
Р	فشار
we	خنكشونده
in	ورودى
out	خروجى
WC	آب خنککننده
ṁ	دبی سیال
evp	اواپراتور
cond	كندانسور
P_m	فشارمیانی
h	آنتالپی
q_L	حرارت جذبشده
q_H	حرارت دفعشده
c_p	ظرفیت حرارت ویژه در فشار ثابت
w	کار مصرفی
S	آنتروپی
ν	حجم مخصوص
x	كيفيت
η_{isn}	بازده آيزنتروپيک

۷-مراجع

- [14] Pekka Ro[°]ytta ,Teemu Turunen-Saaresti,(2009), " Optimising the refrigeration cycle with a two-stage centrifugal compressor and a flash intercooler", int. J. refrigeration 32 (2009) 1366–1375.
- [15] LG company catalog," 2015 LG HVAC Solution", 2015 LG Electronics. Printed in Korea. May. 2015 (Ver. 201505).
- [13] V.V. Neverov, Y.V. Kozhukhov(2017), " Optimization of a centrifugal compressor impeller using CFD: The choice of simulation model parameters", IOP Conf. Ser.: Mater. Sci. Eng. 232.